

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับ
ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาปัตตานี Title The Relationship between Academic Management
of School Administrators and Teachers Work Performance under the Pattani
Secondary Educational Service Area Office

อาชิ ดรามแม

Arsi Dramae

คณะศิลปศาสตร์และศึกษาศาสตร์ สถาบันรัชต์ภาคย์

มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

Abstract

This study aimed to: 1) examine the academic administration of school administrators as perceived by teachers 2) investigate teachers' job performance 3) analyze the relationship between academic administration of school administrators and teachers' job performance and 4) identify problems and provide recommendations regarding academic administration, under the Secondary Educational Service Area Office Pattani. The population consisted of 583 administrators and teachers, and a sample of 237 participants was determined using Yamane's formula for the academic year 2025. The research instrument was a questionnaire. Statistical analyses included frequency, percentage, mean, standard deviation, and Pearson's correlation coefficient.

The findings revealed that: 1) the overall level of academic administration by school administrators was at the highest level. The highest-rated aspects were instructional media development, educational supervision, and teaching and learning management 2) teachers' performance efficiency was also at the highest level overall 3) The correlation between academic administration and teachers' performance efficiency was positive but relatively low ($r = .339$), with statistical significance at the .01 level. and 4) Problems in academic administration were found across all dimensions, particularly in teaching and learning management, measurement and evaluation, and curriculum development, all of which directly affected teachers' instructional performance. Teachers' recommendations emphasized the need for systematic improvement in academic administration, reduction of non-teaching workloads, and enhanced support

mechanisms. Although teachers demonstrated high levels of commitment and professional responsibility, their performance efficiency remained constrained by systemic factors.

Keywords: Administrators and teachers 1; In terms of educational supervision.2; Reduce workload.3

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความเห็นของครู 2) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความเห็นของครูกับประสิทธิภาพปฏิบัติงานของครู และ 4) เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปัตตานี ประชากร คือ ผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปัตตานี จำนวน 583 คน ขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของทาร์โย มามานะ จำนวน 237 คน ในปีการศึกษา 2568 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปัตตานี มีระดับการบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีระดับการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านการพัฒนาสื่อการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการจัดการเรียนการสอน 2) ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปัตตานี มีระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 3) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย (r) ระหว่าง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความเห็นของครูกับประสิทธิภาพปฏิบัติงานของครู พบว่าการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความเห็นของครูมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับค่อนข้างต่ำ กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู ($r=.339$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 3) ปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาปรากฏในทุกด้าน โดยเฉพาะด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งล้วนส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านการสอนของครู ข้อเสนอแนะของครูผู้สอนจึงมุ่งเน้นการพัฒนากระบวนการบริหารงานวิชาการให้มีความเป็นระบบ ลดภาระงานที่ไม่เกี่ยวข้องกับการสอน และผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู พบว่า ครูมีความตั้งใจและความรับผิดชอบต่อวิชาชีพในระดับสูง แต่ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานยังถูกจำกัดด้วยปัจจัยเชิงระบบ

คำสำคัญ : ผู้บริหารและครู 1; ด้านการนิเทศการศึกษา 2; ลดภาระงาน3

บทนำ

การศึกษาเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และขับเคลื่อนความเจริญของประเทศชาติ โดยมีสถานศึกษาเป็นหน่วยงานหลักในการจัดการศึกษา บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการ

บริหารจัดการองค์ประกอบต่างๆ เพื่อให้การศึกษามุ่งบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การบริหารงานวิชาการ ซึ่งถือเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา

(ณัฐยา อยู่สุข. 2566: 45–60) การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพจะส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพการเรียนการสอน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยเฉพาะในยุคที่เทคโนโลยีและข้อมูลข่าวสารมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้ผู้บริหารต้องปรับตัวให้ทันสมัยและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับโลกยุคใหม่ (ธีรเดช เจริญผล. 2567: 112–125)

การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม และการสร้างสรรค์ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดการด้านสภาพแวดล้อม สังคมการเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2562 ในมาตรา 6 บัญญัติว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มาตรา 7 บัญญัติว่าในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจ ในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ฉบับที่ 4). 2562: 49–52)

อุดมการณ์และหลักการสำคัญของการจัดการศึกษาในประเทศไทยได้สะท้อนให้เห็นถึงความมุ่งมั่นในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างรอบด้าน โดยมีเป้าหมายเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและสร้างความยั่งยืนให้กับประเทศชาติ (กุลยา กิตติวรกุล. 2565: 45–59) การศึกษาไม่ได้จำกัดอยู่เพียงในห้องเรียน แต่เป็นการศึกษาตลอดชีวิตที่ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และการเรียนรู้เพื่อการพึ่งพาตนเองได้ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (วรพจน์ สุขสำราญ. 2564: 89–105) โดยที่ การจัดการ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า ปัญหาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูในเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษาปัตตานี ได้แก่ ครูมีภาระงานธุรการและงานโครงการที่มากเกินไปจนไม่มีเวลาเตรียมการสอนอย่างเพียงพอ ครูขาดการได้รับการนิเทศและส่งเสริมพัฒนาวิชาชีพอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง สื่อการเรียนการสอนและเทคโนโลยีที่ทันสมัยยังไม่เพียงพอและไม่ได้รับการบำรุงรักษาอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาที่ยังขาดความยืดหยุ่นในการปรับให้สอดคล้องกับบริบทพหุวัฒนธรรมในพื้นที่ (อิสมาอีล มามะ. 2565: 33–47; นูรีดา มามะ. 2566: 55–70) ปัญหาเหล่านี้ล้วนสะท้อนให้เห็นว่าการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูและคุณภาพการศึกษาของนักเรียนในพื้นที่

การที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้สูงขึ้น เพื่อพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียน จำเป็นต้องเน้นไปที่การปรับปรุงการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้เพราะบทบาทในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน อันได้แก่ การดำเนินการวางแผนและการจัดระบบงานการบริหารงานเกี่ยวกับหลักสูตร การจัดหาสื่อวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน การติดตามและการ

ประเมินผล การจัดและพัฒนาการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับหลักสูตร ล้วนมีความสัมพันธ์เกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และพฤติกรรมการสอนของครูทั้งสิ้น

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงเกิดความสนใจในการดำเนินการทำวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปัตตานี โดยมุ่งหวังที่จะศึกษาว่าการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการปฏิบัติงานของครูหรือไม่ และการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาด้านใดบ้างที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา ซึ่งผลการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา และเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปัตตานีให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปัตตานี 2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปัตตานี 3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความเห็นของครูกับประสิทธิภาพปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปัตตานี 4. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปัตตานี

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปัตตานี เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยวิธีการสำรวจ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ไว้ดังนี้ **ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง** ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปัตตานี จำนวน 583 คน จาก 17 โรงเรียน (ข้อมูลจากกลุ่มบริหารงานบุคคลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปัตตานี) ปีการศึกษา 2568 **ขอบเขตด้านพื้นที่** กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปัตตานี จำนวน 237 คนจาก 17 โรงเรียน ที่ระดับความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ได้จากการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรยามาเน่ (นิสา แป้นเชียร, 2564; อ้างอิงจาก Yamane'.1978)

ทบทวนวรรณกรรม

มีเกียรติ นาสมตรี (2563: 29-31) ได้ให้ความหมาย การบริหารการศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการเพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้าน นับตั้งแต่บุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ พฤติกรรมและคุณธรรม เพื่อให้มีค่านิยมตรงกันกับความต้องการของสังคม โดยกระบวนการต่าง ๆ ที่อาศัยการควบคุม สิ่งแวดล้อมให้มีผลต่อบุคคลและอาศัยทรัพยากรตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสมเพื่อให้บุคคลพัฒนาไปตรงตามเป้าหมายของสังคมที่ตนดำรงชีวิตอยู่ และจะต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ทุกประการ เพราะว่าการดำเนินงานต่าง ๆ มิใช่เพียงกิจกรรมที่ผู้บริหารจะกระทำเพียงลำพังคนเดียว แต่ยังมีผู้ร่วมงานอีกหลายคนที่มีส่วนทำให้งานนั้นประสบความสำเร็จ อรุณา ทองนาถ (2563: 30-31) ได้ให้ความหมาย การบริหารการศึกษา หมายถึง กระบวนการต่าง ๆ ในการดำเนินงานของกลุ่มบุคคลดำเนินการร่วมกัน เช่น การประสานงาน การชี้แนะ การปฏิบัติงาน จัดหาทรัพยากรองค์การ ฯลฯ เป็นกระบวนการที่ส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพการจัดการศึกษา

สรุปความหมายของการบริหารการศึกษา คือ การดำเนินงานของกลุ่มบุคคลเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพทั้ง ความรู้ ความคิดความสามารถและความเป็นคนดีที่ หมายถึง การดำเนินงานของกลุ่มบุคคล ร่วมมือกันพัฒนาคนให้มี คุณภาพ ซึ่งการจะพัฒนาคนให้มีคุณภาพได้นั้นจะต้องมีการดำเนินการในการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม การ วัตถุประสงค์ การจัดอาคารสถานที่และพัสดุครุภัณฑ์ การสรรหาบุคคลมาดำเนินการหรือมาทำการสอนในสถาบันการศึกษา การปกครองนักเรียนเพื่อให้นักเรียนเป็นคนดีมีวินัยและอื่น ๆ ซึ่งการดำเนินงานเหล่านี้รวมเรียกว่า "ภารกิจทางการ บริหารการศึกษา" หรือ "งานบริหารการศึกษา" นั่นเอง

สุรชัย พรหมปากดี (2565: 20-21) ได้ให้ความหมายของการบริหาร หมายถึง การดำเนินงานให้บรรลุ วัตถุประสงค์โดยการใช้กระบวนการอย่างมีระเบียบโดยอาศัยทรัพยากรทางการบริหาร คือ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และ การจัดการ ดังนั้นการบริหารจึงเป็นกระบวนการที่ผู้บริหารจำเป็นต้องใช้ทั้ง "ศาสตร์" และ "ศิลป์" ในการชักจูงให้คน หันมาช่วยเหลืองานขององค์กร เพื่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกันในการทำงานให้ได้รับผลสำเร็จตามจุดหมายที่วาง ไว้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์โดยที่ผู้บริหารต้องทำหน้าที่เป็นทั้งหัวหน้า ผู้นำ ผู้ประสานงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยกระบวนการ 7 ประการ คือ การวางแผน การจัดองค์การ การจัดการด้านบุคคลการอำนาจการ การ ประสานงาน การรายงาน และการจัดการงบประมาณวิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี (2568: ออนไลน์) ได้ให้ความหมาย ของการบริหารไว้ว่า การบริหาร หมายถึง การแบ่งงานกันทำโดยทั่วถึง การกระจายงานโดยอาศัยหลักการวางแผนการจัดระบบ การรับบุคคลเข้าทำงาน การอำนาจการ การควบคุม การประสานงาน การเสนอรายงาน การ จัดการงบประมาณ

สรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรซึ่งต้องอาศัยความ ร่วมมือของบุคคลและกลุ่มผู้บริหารเป็นผู้ที่ต้องรับผิดชอบต่อความสำเร็จหรือ ความล้มเหลวของงานที่เกิดขึ้น รวมทั้งการบริหารยังเป็นศาสตร์ที่มีวิทยาการสามารถเรียนรู้ได้ และเป็นได้ทั้งศาสตร์และศิลป์ที่มีลักษณะเกี่ยวกับการปฏิบัติ การประยุกต์ศาสตร์ต่าง ๆ เพื่อมาใช้ใน การบริหาร

งานวิชาการเป็นงานหลักของสถานศึกษาและเป็นหัวใจสำคัญที่จะส่งผลให้การพัฒนาคุณภาพนักเรียนบรรลุ เป้าหมาย และงานวิชาการยังเป็นงานหลักเป็นงานส่วนใหญ่ที่สุดของระบบ สถานศึกษาใดที่งานวิชาการก้าวหน้า หรือ เป็นเลิศสถานศึกษานั้นมักมีชื่อเสียงเป็นที่นิยมและ เป็นที่ยอมรับ ดังนั้น การปฏิบัติงานวิชาการเป็นหน้าที่ที่สำคัญที่ ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำในการปรับปรุงและสร้างคุณภาพงาน วิชาการ โดยเฉพาะการสร้างคุณภาพการเรียนการสอน ผู้นำหรือผู้บริหารแต่ละคนต่างก็มีแบบภาวะผู้นำที่เป็น ลักษณะเฉพาะของตนเอง ผู้บริหารบางคนอาจยึดมั่นแบบหนึ่ง แบบใดไปตลอด ผู้บริหารบางคนอาจจะเปลี่ยนแปลง แบบภาวะผู้นำของตน ตามเวลา สถานการณ์ สิ่งแวดล้อม และตำแหน่งหน้าที่การงานที่รับผิดชอบ ฉะนั้นจึงมี นักวิชาการให้ความสำคัญของงานวิชาการไว้ดังนี้ พระสมุห์สมพร อุชฺฐมฺโม (นิมนวล) (2564: 67-80) กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารวิชาการเป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาโดยเฉพาะการปรับปรุงคุณภาพการ เรียนการสอนซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน นารี ปราถนาม (2566: 8-11) กล่าวว่า การบริหารวิชาการ เป็นภารกิจที่สำคัญในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเป็นหัวใจหลักในการพัฒนา องค์กร จุดมุ่งหมายคือการสร้างนักเรียนให้มีคุณภาพ มีความรู้ความสามารถ และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ได้รับการ พัฒนารอบด้านจนเต็มศักยภาพเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทาง ร่างกายและจิตใจ โดยต้องอาศัยความร่วมมือของ ผู้บริหาร ครูผู้สอน ร่วมกันจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สนับสนุนและส่งเสริมการบริหารวิชาการ ทำงานให้มีประสิทธิภาพ พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพให้เป็นคนดีที่สมบูรณ์ให้มีคุณภาพตามที่คาดหวังเพื่อให้เกิด ประสิทธิภาพสูงสุด

สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการเป็น การกำหนดการทุกอย่างทางวิชาการทำให้การจัดการเรียนการสอน ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพตรงตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา และเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จของการพัฒนา คุณภาพของเยาวชน ให้มีความรู้ ความสามารถ ดังนั้นภารกิจที่สำคัญที่สุดของผู้บริหารสถานศึกษา คือ การ บริหารงานวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องสนใจและตระหนักถึงหน้าที่ความรับผิดชอบ รู้จักปรับปรุงตนเองให้รู้ และเข้าใจงานวิชาการ สามารถเป็นผู้นำของครูด้านการปฏิบัติงานวิชาการซึ่งการที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ได้ นั้น ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุด มีหน้าที่รับผิดชอบในการเป็นผู้นำคอยกระตุ้น ส่งเสริมและ ประสานงานให้บุคลากรในโรงเรียน ร่วมมือกันปฏิบัติงานให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับ ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปัตตานี และเพื่อให้การวิจัยดำเนิน ไปตามความมุ่งหมาย ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ 1 การบริหารการศึกษา 1.1 ความหมายของ การบริหารการศึกษา 1.2 ความสำคัญของการบริหารการศึกษา 1.3 หลักการบริหารการศึกษา 2. แนวคิดและ หลักการเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ 2.1 ความหมายของการบริหาร 2.2 ความหมายของการบริหารงานวิชาการ 2.3 ความสำคัญของงานวิชาการ 2.4 หลักการบริหารงานวิชาการ 2.5 ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ 3 ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน 4 บริบทพื้นที่ที่ศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปัตตานี 5 งานวิจัยที่ เกี่ยวข้อง 5.1 งานวิจัยในประเทศ 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงาน วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาปัตตานี ในบทนี้เป็นการเสนอวิธีการวิจัยประกอบด้วย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการ เก็บรวบรวมข้อมูล การสร้างเครื่องมือการวิจัย การเก็บและรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการ วิจัย ซึ่งดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังนี้ 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 3 การเก็บรวบรวม ข้อมูล 4 การวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีรายละเอียดแต่ละขั้นตอน นำเสนอดังต่อไปนี้ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปัตตานี จำนวน 583 คน จาก 17 โรงเรียน (ข้อมูลจากกลุ่มบริหารงานบุคคลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ปัตตานี) ปีการศึกษา 2568 2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาปัตตานี ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) โดยมีขั้นตอน ดังนี้ 2.1 ขั้นตอนการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยอาศัยแนวคิดจาก การศึกษาวิเคราะห์เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษากับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปัตตานี โดยแบ่ง ออกเป็น 4 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist) ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาปัตตานี จำนวน 38 ข้อ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้ 1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา จำนวน 7 ข้อ 2. ด้านการจัดกาเรียนรู้อาจารย์จำนวน 7 ข้อ 3. ด้านการวัดผลประเมินผลจำนวน 7 ข้อ 4. ด้านการวิจัย เพื่อการศึกษาจำนวน 5 ข้อ 5. ด้านการนิเทศการศึกษาจำนวน 5 ข้อ 6. ด้านการพัฒนาสื่อการจัดการเรียนการ

สอนจำนวน 7 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) (สุจิตา แก้วโสมนต; ธนวิณ ทองแพง; และ ประยูร อิ่มสวาสดี. 2563: 124-136; อ้างอิงจาก Likert. 1967: 90-95) โดยกำหนดค่าน้ำหนักของคะแนน 5 ระดับ ดังนี้ 5 หมายถึง การบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับมากที่สุด 4 หมายถึง การบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก 3 หมายถึง การบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง 2 หมายถึง การบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อย 1 หมายถึง การบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อยที่สุด ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ตามองค์ประกอบทั้ง จำนวน 15 ข้อ ดังนี้ 1. ประสิทธิภาพการด้านการจัดการเรียนการสอน จำนวน 5 ข้อ 2. ประสิทธิภาพการด้านการสนับสนุนการสอนจำนวน 5 ข้อ 3. ประสิทธิภาพการด้านการพัฒนาตนเองจำนวน 5 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) (สุจิตา แก้วโสมนต; ธนวิณ ทองแพง; และ ประยูร อิ่มสวาสดี. 2563: 124-136; อ้างอิงจาก Likert. 1967: 90-95)

2) การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้ 1. ขออนุญาตและขอหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัย และขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยจากสถาบันรัชต์ภาคย์ วิทยาเขตยะลา ถึงผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างการวิจัย 2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามถึงผู้บริหารในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ทั้ง 17 โรงเรียน จำนวน 237 คน โดยใช้วิธีการส่งและรับคืน 2 วิธี ได้แก่ การส่งและรับแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง และในกรณีที่ไม่สามารถนำแบบสอบถามไปให้ด้วยตนเองได้นั้น จะนำแบบสอบถามใส่ในซองรับเอกสารของแต่ละโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี พร้อมขอความร่วมมือส่งแบบสอบถามคืนไปยังผู้วิจัย หลังจากแจกแบบสอบถามแล้ว ประมาณ 3 สัปดาห์ 3. ผู้วิจัยรับแบบสอบถามคืน และดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ ทำการวิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผลการวิเคราะห์ตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

3) การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าสถิติต่างๆ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อประมวลผล และหาค่าสถิติ ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้ 1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและคัดลอกเฉพาะแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ 2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) โดยการหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต () และหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายด้านและรายข้อ บรรยายประกอบตารางเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย โดยใช้เกณฑ์สัมบูรณ์ในการแปลความหมาย (มาเรียม นิลพันธุ์. 2558 : 196) โดยแปลความหมาย ดังนี้ ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง การบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง การบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง การบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง การบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อย ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง การบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อยที่สุด 3. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี โดยการหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต () และหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายด้านและรายข้อ บรรยายประกอบตารางเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย โดยใช้เกณฑ์สัมบูรณ์ในการแปลความหมาย (มาเรียม นิลพันธุ์. 2558 : 196) โดยแปลความหมายดังนี้ ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง ประสิทธิภาพ

การปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปัตตานี ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับต่อไปนี้ ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ปฏิบัติงาน ที่ 2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความเห็นของครูกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปัตตานี ได้แก่ 1. การวิเคราะห์การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความเห็นของครูและประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปัตตานี 2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความเห็นของครูกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปัตตานี ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปัตตานี

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม เพศ ประสบการณ์งานสอนและวุฒิการศึกษา

ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน) (N = 237)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	92	38.82
หญิง	145	61.18
รวม	237	100.00
ประสบการณ์งานสอน		
น้อยกว่า 5 ปี	33	13.92
5 – 10 ปี	154	64.98
10 ปีขึ้นไป	50	21.10
รวม	237	100.00
วุฒิการศึกษา		
ปริญญาตรี	168	70.89
ปริญญาโทและสูงกว่าปริญญาโท	69	29.11
รวม	237	100.00

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 61.18 และเป็นเพศชาย จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 38.82 เมื่อพิจารณาตามประสบการณ์งานสอน พบว่า ประสบการณ์สอน

5 – 10 ปี จำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 64.98 ประสบการณ์สอน 11 ปีขึ้นไป จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 21.10 และประสบการณ์สอน น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 13.92 และเมื่อพิจารณาตามวุฒิการศึกษา พบว่า มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 70.89 และวุฒิการศึกษาโทสูงกว่าปริญญาโท จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 29.11 ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปัตตานี โดยภาพรวมและรายด้าน

การบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาตามความเห็นของครู	\bar{X}	S.D.	ระดับการบริหาร วิชาการ
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.42	0.24	มาก
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.55	0.18	มากที่สุด
3. ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา	4.39	0.20	มาก
4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.38	0.19	มาก
5. ด้านการนิเทศการศึกษา	4.56	0.31	มากที่สุด
6. ด้านการพัฒนาสื่อการจัดการเรียนการสอน	4.98	0.07	มากที่สุด
รวม	4.55	0.14	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปัตตานี มีระดับการบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.14) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีระดับการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านการพัฒนาสื่อการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.98$, S.D. = 0.07) ด้านการนิเทศการศึกษา ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.31) และด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.18) ส่วนด้านที่มีระดับการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.24) ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.20) และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.19) ทั้งนี้ด้านด้านการพัฒนาสื่อการจัดการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่น ๆ ส่วนด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษามีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปัตตานี เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้ 1) เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความเห็นของครูและประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความเห็นของครูกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู และ 3) เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความเห็นของครู ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปัตตานี จำนวน 583 คน จาก 17 โรงเรียน ปีการศึกษา 2568 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 237 คน ได้จากการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรยามาเน่ ใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามจำนวนประชากรในโรงเรียน ผู้วิจัยใช้

แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล โดยมีเนื้อหาแบ่งเป็น 4 ตอนคือ ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู และตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปัตตานี

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลด้วยตนเองแล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าสถิติต่างๆ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปัตตานี สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{x}) และหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สำหรับรายด้านและรายข้อ และหาความสัมพันธ์โดยวิธีการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปัตตานี

สรุปผล

การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยแต่ละด้านสรุปได้ดังนี้ ด้านการพัฒนาสื่อการจัดการเรียนการสอนและด้านการนิเทศการศึกษาและด้านการจัดการเรียน การสอน อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาและด้านการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการนิเทศการศึกษา 2. ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านสนับสนุนการสอน อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการพัฒนาตนเอง อยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน 3. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับค่อนข้างต่ำกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = -.083$ ถึง $.350$) โดยด้านการนิเทศการศึกษามีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด ส่วนด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษามีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำสุด

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปัตตานี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ 3 ลักษณะ คือ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. หน่วยงานต้นสังกัดควรกำหนดนโยบายส่งเสริมการบริหารงานวิชาการที่เน้นการมีส่วนร่วมของครู
2. หน่วยงานต้นสังกัดควรสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากรเพื่อพัฒนาหลักสูตร สื่อ และเทคโนโลยีทางการศึกษา
3. หน่วยงานต้นสังกัดควรกำหนดนโยบายลดภาระงานที่ไม่เกี่ยวกับการสอน เพื่อให้ครูมีเวลาในการพัฒนาตนเองและทำวิจัย
4. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมระบบการนิเทศการศึกษาแบบกัลยาณมิตรในสถานศึกษา
5. ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลที่เน้นการประเมินเพื่อพัฒนา

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการทำวิจัยเชิงคุณภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปัตตานีเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เจาะลึกเพิ่มมากขึ้น 2. ควรศึกษาตัวแปรอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครู และใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพหรือแบบผสมผสานเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกมากยิ่งขึ้น

References

กัลยา สุวัฒน์นะ. (2563). ผลกระทบของสถานการณ์ความไม่สงบต่อการจัดการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้: กรณีศึกษาโรงเรียนในจังหวัดปัตตานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุษฎุบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

กุลยา กิตติวรกุล. (2565). การบริหารงานบุคคลสำหรับครูในสถานศึกษา. วารสารบริหารและนวัตกรรมการทางการศึกษา, 10(3), 45–59.

จณิสตา สมบูรณ์. (2565). กลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะการนิเทศโดยการเรียนรู้แบบนำตนเองของศึกษานิเทศก์สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุษฎุบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา.

จินตวีร์พร แป้นแก้ว และคณะ. (2562). แนวทางการพัฒนาสมรรถนะการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครู เพื่อยกระดับผลการทดสอบพืซ่า (PISA) ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา. วารสารส่งเสริมและพัฒนาวิชาการสมัยใหม่. สืบค้นเมื่อ 1 สิงหาคม 2568, จาก <https://so12.tci-thajjo.org/index.php/MADPIADP/article/view/2894>

จิราพร สุนทรนพ. (2566). การบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

เฉลียวศาสตร์ หวันดิน. (2561). บริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดยะลา. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ชลดา พูลสวัสดิ์. (2563). การสร้างวัฒนธรรมองค์กรเพื่อการเปลี่ยนแปลง. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ชลิตา คงสงวน. (2568). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูในจังหวัดยะลา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ณัฐพงษ์ สุนทรสิทธิ์. (2564). การบริหารสถานศึกษาแบบธรรมาภิบาล. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ณัฐยา อยู่สุข. (2566). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา. วารสารบริหารการศึกษา, 15(2), 45–60.

ดาวรรุวรรณ ถวิลการ. (2564). การบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลของสถานศึกษา. วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 9(1), 691–695.

เทอดชาติ ฉิมพลี. (2568). เปิดโจทย์การศึกษา 2568: ถึงเวลายกระดับโครงสร้างใหม่ เพื่อการศึกษาไทยที่เท่าเทียมมากขึ้น. สืบค้นเมื่อ 1 สิงหาคม 2568, จาก <https://www.eef.or.th/education-restructuring-for-equity-2025/>.

ธนกร ศรีสวัสดิ์. (2566). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับประสิทธิภาพการสอนของครูในสถานศึกษา. วารสารศึกษาศาสตร์, 19(1), 112–130.

ธีรเดช เจริญผล. (2567). การสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เรียนใฝ่รู้ใฝ่เรียนในยุคดิจิทัล. วารสารการบริหารและนวัตกรรมการศึกษา, 11(4), 112–125.

ธีรพงษ์ สังข์ทอง. (2565). การบริหารสถานศึกษาเพื่อรองรับการศึกษาในยุค 4.0. วารสารวิชาการศึกษา.

ธีรวุฒิ สัมผัสสุข. (2564). การบริหารการศึกษาในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ธีศักดิ์ อุปรมย์ อุปโมยอธัช. (2567). การบริหารและการจัดการศึกษาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน. พิมพ์ครั้งที่ 2. พิษณุโลก: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยวเรศวร.

นพรัตน์ แสงเจริญ. (2566). ภาวะผู้นำของผู้บริหารในการนำพาองค์กรสู่การเปลี่ยนแปลง. วารสารศึกษาศาสตร์.

นันทวัฒน์ ปิ่นทอง. (2563). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาภาวะผู้นำของบุคลากร. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นารี ปรารถนาม. (2566). การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). นครปฐม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร

นฤมล พัฒนชัย. (2567). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูในยุคดิจิทัล. วารสารวิจัยทางการศึกษา, 20(1), 56–74.

นิตยา สุขเกษม. (2568). การบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อการยกระดับคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน. วารสารบริหารการศึกษา.

นิสา แป้นเชียร; และ เอกรินทร์ สังข์ทอง. (2564). ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ. 21(1): 135–151. จาก <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/eduthu/article/view/245684>

นุชนาฏ ศรีสุวรรณ. (2567). การสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ปกครองและชุมชน. วารสารการบริหารการศึกษา.

บุญชม ศรีสะอาด. (2554). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

บุญชม ศรีสะอาด. (2565). การบริหารหลักสูตรและการนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สุวีริยาสาส์น.

บุญชม ศรีสะอาด. (2565). การวิจัยในชั้นเรียนและการปฏิบัติการของครู. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สุวีริยาสาส์น.

บุญมี โลศรี. (2568). การบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ประภาภรณ์ ชูประเสริฐ. (2567). การบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา. วารสารบริหารการศึกษา.

ประหยัด สุขสนิท. (2563). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาคุณภาพครู. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2566). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา. สืบค้นเมื่อ 1 สิงหาคม 2568, จาก https://doi.nrct.go.th/admin/doc/doc_666695.pdf

ปิยะนาถ วงศ์วุฒิ. (2567). การบริหารงบประมาณเพื่อการศึกษา: กรณีศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แสงดาว.

ปิยะมาศ จันทร์สว่าง. (2565). การบริหารจัดการสถานศึกษาเชิงกลยุทธ์เพื่อสร้างความร่วมมือกับชุมชน. วารสารศึกษาศาสตร์.

ปรียดา สันโดษ. (2567). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6. วารสารวิชาการแสงอีสาน, 21(1), 110-124.

พรทิพย์ สุวรรณฉิม. (2564). การบริหารการศึกษาเพื่อการเปลี่ยนแปลงเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พรพิมล อรุณฉาย. (2567). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน. วารสารการบริหารการศึกษา.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2562. (2562, 26 เมษายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 136 ตอนที่ 57 ก. หน้า 49-52.

พระสมุห์สมพร อุซุทธิโม(นิมนวล). (2564, กันยายน-ธันวาคม). หลักการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. บัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์, 9(3), 67-80.

พระสุวรรณเมธาภรณ์. (2563). การบริหารโรงเรียน. สืบค้นเมื่อ 15 สิงหาคม 2568, จาก <https://www.mcu.ac.th/article/detail/34932>.

พัชรินทร์ แก้วเจริญ. (2565). การสร้างวัฒนธรรมองค์กรเพื่อส่งเสริมการทำงานเป็นทีมของครู. วารสารการบริหารและพัฒนาศึกษา.

พัชรินทร์ สมบัติ. (2566). ภาวะผู้นำของผู้บริหารในการสร้างความโปร่งใสในการบริหารสถานศึกษา. วารสารศึกษาศาสตร์.

พัทธมนต์ สุทธิวิทยากุล และคณะ. (2568). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาในระดับท้องถิ่น. วารสารวิจัยและนวัตกรรมทางการศึกษา.

พัทธมนต์ สุทธิวิทยากุล. (2568). การบริหารทรัพยากรมนุษย์ในสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมขวัญและกำลังใจในการทำงาน. วารสารการบริหารการศึกษา.

ไพฑูรย์ ลินลารัตน์. (2564). การจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภวนันท์ชัย สวัสดิ์สละ. (2563). การพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาวิทยาลัย สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ภาสกร วงศ์แสงทอง. (2568). การสร้างบรรยากาศองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา. วารสารวิจัยและพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา.

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (2568). การพัฒนาคุณลักษณะครูในยุคดิจิทัล. สืบค้นเมื่อ 1 สิงหาคม 2568, จาก <https://www.tu.ac.th/tu-academic-affairs-division-teacher-development/>

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (2568). การพัฒนาสื่อและนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้. สืบค้นเมื่อ 20 กรกฎาคม 2568, จาก <https://www.tu.ac.th/tu-academic-affairs-division-learning-media-innovation/>

มหาวิทยาลัยศิลปากร. (2568). บทบาทและหน้าที่ของครูในศตวรรษที่ 21. สืบค้นเมื่อ 20 กรกฎาคม 2568, จาก <http://lthesis-ir.su.ac.th/dspace/bitstream/123456789/3546/1/61252351.pdf>

มาเรียม นิลพันธุ์. (2558). วิธีวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 8. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.

มารุต พัฒผล. (2567). แนวคิดหลักการพัฒนาหลักสูตร. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

มีเกียรติ นาสมตรี. (2563). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิภาพ ของโรงเรียนออบปลงบุญอนุกุล จังหวัดอุบลราชธานี. กรุงเทพฯ: สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.

รัชนี สังข์แก้ว. (2563). การบริหารสถานศึกษาเชิงกลยุทธ์เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน. วารสารศึกษาศาสตร์.

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2565). การบริหารงานวิชาการ เพื่อการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาในวิถีชีวิตใหม่. สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.

ลัดดาวัลย์ สุวรรณฉัตร. (2565). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน. วารสารวิจัยและพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา, 9(1), 22–38.

วรพจน์ สุขสำราญ. (2564). การปลูกฝังจิตสำนึกประชาธิปไตยในสถานศึกษาไทย. วารสารวิชาการศึกษา, 12(3), 89–105.

วรรณวิไล พรหมพิทักษ์. (2565). การบริหารจัดการสถานศึกษาโดยใช้เครือข่ายความร่วมมือ. วารสารวิจัยและพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา.

วรวิทย์ พรหมพิทักษ์. (2563). การบริหารการศึกษาเพื่อการพัฒนาองค์กรสู่ความเป็นเลิศ. วารสารการบริหารการศึกษา.

วรัญญา เจริญสุข. (2564). การบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้. วารสารการบริหารการศึกษา.

วรารัตน์ จันทะสิงห์ และคณะ. (2566). การพัฒนาศักยภาพครูเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาในศตวรรษที่ 21. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี.

วัฒนา ชาญชนะ. (2565). ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของครู. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี.

วารสารการศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์. (2567). การประเมินผลการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน. สืบค้นเมื่อ 20 กรกฎาคม 2568, จาก <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/EDNA/article/view/258900>

วารสารการศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์. (2567). การพัฒนาวิชาชีพครูสู่การศึกษาในยุคใหม่. สืบค้นเมื่อ 1 สิงหาคม 2568, จาก <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/EDNA/article/view/258900>

วารสารวิจัยเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน. (2568). แนวทางการจัดการเรียนการสอนในยุคดิจิทัล. สืบค้นเมื่อ 20 กรกฎาคม 2568, จาก <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/JSDC/article/view/234567>

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ. (2568). การวิจัยในชั้นเรียนเพื่อการพัฒนาครู. สืบค้นเมื่อ 1 สิงหาคม 2568, จาก <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/rajmangala/article/view/215316>

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ. (2568). บทบาทของครูในการประเมินผล การเรียนรู้อ. สืบค้นเมื่อ 20 กรกฎาคม 2568, จาก <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/rajmangala/article/view/215316>

วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (2567). การจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล. สืบค้นเมื่อ 20 กรกฎาคม 2568, จาก <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/jedu/article/view/253995>

วิชัย วงษ์ใหญ่ และ มารุต พัฒผล. (2566). การบริหารหลักสูตรยุคใหม่เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วิไลลักษณ์ รุกิจ. (2566). การบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์: มหาวิทยาลัยมหาภูมิราชวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร

ศิริชัย พรหมมา. (2567). การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับภาคีภายนอกในการบริหารการศึกษา. วารสารบริหารการศึกษา.

สมชาย วัฒนา. (2566). การบริหารสถานศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21. วารสารศึกษาศาสตร์.

สมนึก ชูประยูร. (2566). การจัดการทรัพยากรเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา. วารสารการบริหารการศึกษา.

สมบุญ ภูริปรีชา. (2563). ธรรมชาติของการบริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สมศักดิ์ มีสุข. (2567). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง. วารสารการศึกษา.

สมศักดิ์ มีแสง. (2567). การบริหารทรัพยากรมนุษย์เพื่อพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สมหมาย คงแก้ว. (2564). การพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา. วารสารวิจัยและนวัตกรรมทางการศึกษา.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.). (2564). นโยบายและยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้. กรุงเทพฯ: สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2568). คู่มือการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน. สืบค้นเมื่อ 20 กรกฎาคม 2568, จาก https://www.academic.obec.go.th/web/images/mission/1744086544_d_2.pdf

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2568). คู่มือการบริหารจัดการหลักสูตร ตามหลักสูตร การศึกษาประถมศึกษาตอนต้น (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3) พุทธศักราช 2568. สืบค้นเมื่อ 1 สิงหาคม 2568, จาก https://www.academic.obec.go.th/web/images/mission/1744086544_d_2.pdf.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2568). คู่มือการพัฒนาตนเองของครูและบุคลากรทางการศึกษา. สืบค้นเมื่อ 1 สิงหาคม 2568, จาก https://www.academic.obec.go.th/web/images/mission/1744086544_d_2.pdf

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). ระบบสารสนเทศเพื่อการศึกษา. สืบค้นเมื่อ 15 สิงหาคม 2568, จาก <https://www.obec.go.th/>.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

สำนักงานบริหารพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา. (2562). พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562. สืบค้นเมื่อ 1 สิงหาคม 2568, จาก <https://www.edusandbox.com/>.

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดอำนาจเจริญ. (2568). บทบาทการบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ. วารสารบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 8(2), 145–157.

สกาวรัตน์ เมืองจันทร์ และกัญญ์รัชการย์ เลิศคอมศักดิ์. (2567). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำ ยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับการนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนอนุบาล วัดบางนางบุญ. วารสารสิรินธรปริทรรศน์, 25(2), 2228–2237.

สุกัญญา ชัยชนะ. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความผูกพันของบุคลากรในสถานศึกษา. วารสารศึกษาศาสตร์.

สุภางค์ ศรีทองสกุล, สุรศักดิ์ หลาบมาลา, และอมรทิพย์ เจริญผล. (2568). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนไชยวาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3. วารสารการบริหารการจัดการและการพัฒนาที่ยั่งยืน, 3(2), 661–673.

สุภาวดี จันทร์แก้ว. (2565). ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา. วารสารการบริหารการศึกษา, 18(2), 85–102.

สุรัชชัย ชัยรัตน์. (2565). การสร้างความร่วมมือระหว่างบ้าน โรงเรียน และชุมชนเพื่อการศึกษา. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่.

สุรพงษ์ ศรีสุวรรณ. (2567). การสร้างภาวะผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา. วารสารบริหารการศึกษา.

สุรศักดิ์ เทียงตรง. (2564). การบริหารสถานศึกษาเพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการ. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่.

อนันต์ บุญวิจิตร และภัทราวดี ศรีรุ่งเรือง. (2567). รูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมการเรียนรู้แบบ Active Learning. วารสารบริหารการศึกษา.

อนันต์ วงศ์สุภาพ และคณะ. (2565). การบริหารงบประมาณเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในยุคดิจิทัล. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อภิชาติ พรหมสาร. (2565). การบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู. วารสารวิจัยและนวัตกรรมทางการศึกษา.

อภิรดี พัฒนสมบูรณ์. (2566). การบริหารองค์กรให้มีประสิทธิภาพ: กรณีศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา. วารสารการบริหารและพัฒนาการศึกษา.

อรอุมา ทองนาค. (2563). การพัฒนารูปแบบการบริหารโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีเชิงระบบและแนวคิดการบริหารแบบมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาครูมืออาชีพโรงเรียนบ้านป่าแกบ่อหิน. กรุงเทพฯ: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.

อุไรรัตน์ หาญธงไชย และกฤษฎ์ กิตติฐานิส. (2024). ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 กับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษากลุ่มกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร. วารสารสันติสุขปริทรรศน์, 5(1), 32–44. สืบค้นจาก <https://so09.tci-thaijo.org/index.php/JPP/article/view/3358>

Bandhu, Din; et al. (2024, February). Theories of motivation: A comprehensive analysis of human behavior drivers. *Acta Psychologica*. 244(104177): 1-16.

Efendi et al. (2024). How does principal's instructional leadership shape teacher performance mediated by teacher self-efficacy in Indonesian education context? *Frontiers in Education*, 9. Retrieved August 1, 2025, from <https://www.frontiersin.org/journals/education/articles/10.3389/educ.2024.1401394/full>

Hallinger, P.. (2011). Leadership for learning: Lessons from 40 years of empirical research. *Journal of Educational Administration*, 49(2), 125-142. สืบค้นจาก <https://doi.org/10.1108/09578231111116699>

Kretchmar; & Jennifer. (2024). Social Learning Theory. Retrieved August 15, 2025, from <https://www.ebsco.com/research-starters/education/social-learning-theory>

Monono Mbua, E. (2025). The Impact of Principal's Leadership Styles on Teacher and School Effectiveness. *International Journal of Research in Education Humanities and Commerce*, 4(2). Retrieved August 15, 2025, from <https://ijrehc.com/vol-4-issue-2/the-impact-of-principals-leadership-styles-on-teacher-and-school-effectiveness/>

Özgenel, M., & Özkan, M. (2024). Teacher Performance and Professional Development as Predictors of School Effectiveness. *Athens Journal of Education*, 11(1), 7-26. Retrieved August 15, 2025, from <https://www.athensjournals.gr/education/2024-5206-AJE-Ozgenel-07.pdf>

Taylor & Francis Online. (2025). Bridging Educational Research and Teacher Performance: Multiple Mediation Analysis of Professional Development and Teacher Leadership. Retrieved August 15, 2025, from <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/15700763.2025.2468714?af=R>

Visscher, A. (2025). The Impact of Transformational School Leadership on School Staff and School Culture in Primary Schools—A Systematic Review of International Literature. *Sustainability*, 13(6), 133. Retrieved August 15, 2025, from <https://www.mdpi.com/2075-4698/13/6/133>